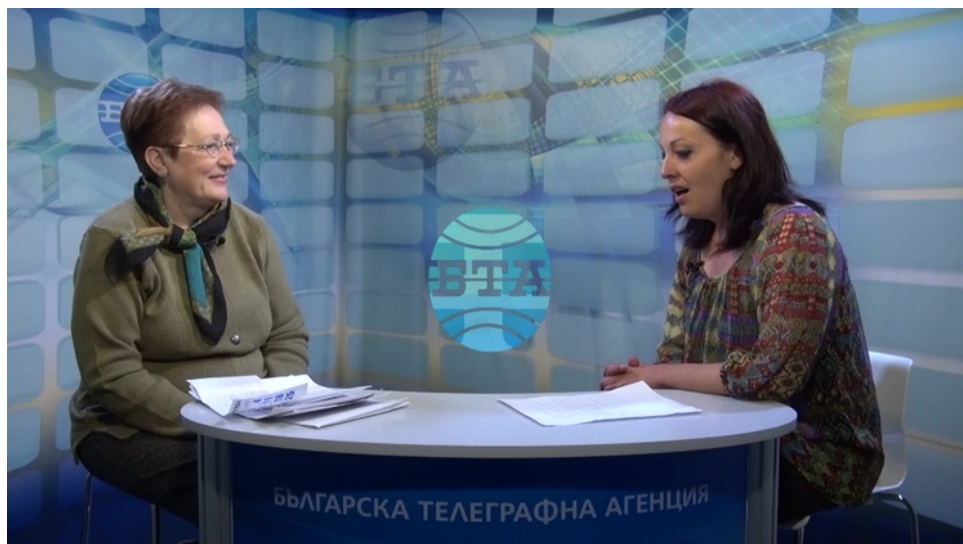

2015г. - ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА

По-важни изяви в медиите:

Студио БТА

Проф. Искра Белева, ИИИ-БАН: На пазара на труда има драстично разминаване между търсене и предлагане

- 30.04.2015

Пазарът на труда у нас се възстановява най-бавно от всички останали сектори след кризата, каза в интервю за БТА проф. **Искра Белева**, заместник-директор на **Института за икономически изследвания към БАН**. Над 38-39 процента са безработните млади хора. Има драстично разминаване между търсенето и предлагането на пазара на труда, смята проф. Белева. Наблюдава се недостиг на висококвалифицирани кадри в ИТ сектора, има търсене на лекари, учители, инженери, дори и на шивачки. Икономисти, маркетингови и финансови специалисти пък трудно си намират работа. Според проф. Белева един от основните проблеми на пазара на труда е това, че няма връзка между професионалното образование и бизнеса. Тя смята, че въвеждането на дуалната система е едно добро решение, но то ще даде резултати чак след 5-7 години. /Интервю на Валерия Димитрова/ I част

Студио БТА

Проф. Искра Белева, ИИИ-БАН: България не защити трудовия си пазар, половин милион безработни тежат на всички системи

- 30.04.2015

Близо половин милион са безработните, които тежат на социалната, осигурителната и пенсионна системи, каза в интервю за БТА заместник-директорът на Института за икономически изследвания към БАН. Тези хора трябва да бъдат интегрирани по някакъв начин. Ние разчитаме много на оперативните програми, но тези програми не дават заетост. Ние учим младите хора да напишат CV, но не учим 50-годишните какво да направят като останат без работа. Проф. Белева съветва младите хора много добре да проучат пазара на труда при избора на висше образование, а не да се водят по модни професии, които не са перспективни. България не защити трудовия си пазар, като подтискаше разходите във всички системи и намали средствата за активна политика на пазара на труда, каза още проф. Белева. Тя даде за пример Германия, която с плана си за стимулиране покупката на нов автомобил срещу стар подкрепи автомобилната си индустрия и заетостта. /Интервю на Валерия Димитрова// част http://www.bta.bg/bg/video/show/id/0_hf80v904

Българската икономика е под потенциала си: 1,4% растеж на БВП прогнозиран от БАН

- 25 Май 2015, 17:37 2735

Продължава неблагоприятната тенденция на слаб икономически растеж в рамките на 1-2% от брутният вътрешен продукт (БВП). Това заяви проф. д-р Митко Димитров, директор на Института за икономически изследвания при БАН по време на пресконференцията, на която институтът представи годишния си [доклад](#) за икономическо развитие и политики в България.

1,4% ръст на българската икономиката прогнозиран от БАН за текущата 2015 г. Това е по-малко от отчетеното за миналата година увеличение на брутният вътрешен продукт от 1,7%. В краткосрочен план се очаква нисък, макар и плавно засилващ се растеж, който през 2016 г. да достигне 2,1%, а през 2017 г. - 2,5%, предвиждат от Института.

"За България това е крайно незадоволително. За една развита страна като САЩ може и да е добре, но за България не е", заяви проф. Димитров. "В крайна сметка липсата или лошият старт по отношение на реформите у нас не позволяват да се реализира този растеж, за който имаме потенциал", отчете Димитров.

Прогнозата за растежа на българската икономика се базира на очаквания за възстановяващ се износ в еврозоната, нарастване на вътрешното потребление и приноса от финансирането от европейските фондове. През 2015 г. се очаква засилване на темповете на растеж на частното потребление и инвестициите. По-силното вътрешно търсене трябва да окаже влияние върху **инфлацията**, но тя ще запази **отрицателните си стойности**, прогнозираят още от Института.

Отделните сектори на икономиката ще допринесат за растежа на БВП съответно: промишлеността - 0.4 пр. п., селското стопанство - 0,2 пр. п. и търговията и транспорта и хотелиерството - 0,2 пр. п.

"Няма съществена промяна в потенциала на българската икономика. Ние зависим изключително много от външните условия". Това коментира и проф. **Александър Тасев** от Института за икономически изследвания при БАН. Съществен и устойчив растеж на физическия обем на износа от България може да се очаква само ако се направят сериозни инвестиции за обновление на экспортните производства и повишаване на тяхната конкурентоспособност, посочват от БАН.

Трябва да се обърне внимание на износа на стоки с висока добавена стойност, обърнаха внимание икономистите. Очерталата се экспортна структура, по начин на използване на стоките, през периода 2008-2014 г. показва, че България остава износител основно на стоки с ниска добавена стойност с общ физически обем - около 60% от целия износ. Статистическите данни показват още, че през последните две години с възстановяването на предкризисните нива на износа се запазват всички отрицателни тенденции, свързани с много големия относителен дял на стоките с ниска добавена стойност и много малкия дял на високотехнологични стоки, посочват още от БАН в доклада си. Според анализаторите пред нас не стои обаче проблемът дали реално делът на экспортните производства с висока и средна добавена стойност е около 40%, или значително по-нисък (под 30%), а проблемът за тяхното **ниво на технологичност и иновации** и съответно за тяхната конкурентоспособна себестойност, при заплатен труд, съпоставим с аналозите им в ЕС.

От БАН отчетоха, че най-тежко засегнати от кризата и още са далеч от нивото на износа си през 2008 г. отраслите на шивашката и текстилната промишленост, електроенергията и черната металургия.

"Българският экспорт трудно би надминал 2,5% от БВП", коментира още Тасев, отчитайки сегашният потенциал на экспортните производства, даващ съответното качество и количество на продукцията при благоприятни международни пазарни условия. По думите му, ако не променим структурата на

износа към такава с по-голяма добавена стойност, трудно бихме постигнали устойчив растеж.

Същевременно икономистите от Института посочиха, че имаме голяма **зависимост от вноса на енергийни продукти**, суровини, материали, и инвестиционни стоки. От БАН посочиха още, че тези стоки формират над 80% от целия внос. Като цяло вносът от Русия намалява размера си, но остава с най-голям дял сред вноса от трети страни.

Има нарастване на паричното предлагане, но въпреки това виждаме нисък ръст на икономиката, отбелязаха от БАН. Икономистите отчетоха още, че се наблюдава натоварване на домакинствата с кредитна задлъжнялост по линия на имотечни и потребителски кредити.

Автор: Петя Бързилска

[Студио БТА](#)

Проф. Митко Димитров, директор на ИИИ-БАН: Растежът трябва да бъде над 3 процента, за да има съживяване

- 25.05.2015

Икономическият растеж трябва да бъде над 3 процента, за да се усети въздействието му върху пазара на труда и заплащането, каза в интервю за БТА проф. Митко Димитров, директор на Института за икономически

изследвания към БАН. Засега той е нисък, прогнозата на института за тази година е 1.4, а за следващите две години е да надхвърли 2 процента. Най-голям принос за растежа оказва индустрията, следвана от селско стопанство, каза още проф. Митко Димитров. Според института е необходима промяна в данъчната политика, като преди това обаче се проведе една сериозна дискусия за това какво и от кога да се промени.

/Интервю на Мара Барева/

Частични, макар и слабо положителни ефекти от оперативните програми за човешки ресурси и иновации

- 2015, 14:00 2794

Частични ефекти и неустойчив характер на европейското финансиране за факторите за растеж. Това са някои от изводите на Института за икономически изследвания (ИИИ) при БАН, който прави [анализ](#) на приноса на европейските фондове за развитие на производството у нас чрез оперативните програми „Развитие на човешките ресурси” и „Конкурентоспособност на българската икономика” за периода 2007-2013 г.

Прирастът на brutния вътрешен продукт от използването на средствата от оперативни програми нараства от 0,01 до 0,61 процентни пункта за изследвания период, заяви **проф. д-р Искра Белева**. Общият извод е, че приносът на инвестициите от политиките по оперативните програми са съдействали за нарастване на растежа, но с много малки размери, каза тя. Икономистът отбелязва, че е положителен фактът, че все пак имаме нарастване. Към края на 2014 г. България е на равнище на принос от европейските средства, съпоставимо с другите европейки държави, коментира икономистът.

Основно краткосрочен е ефектът на мерките за създаване на заетост, а инвестициите в човешки капитал биха имали по-голям принос, ако разглеждаме по-дълъг период, обясниха икономистите от ИИИ. Относно програмите за **научно-изследователската и развойна дейност (НИРД) имаме добра усвояемост на средствата, но не достатъчен ефект в приноса за икономическото развитие.**

Общи недостатъци на средата, в която българския бизнес работи са свързани с ефективността на администрацията, както и с основния недъг на нашето развитие през последните 25 години – корупцията“. Това заяви **д-р Митко**

Димитров, директор на Института за икономически изследвания при БАН. Той даде пример с нагласените конкурси и използване на средствата не по предназначение сред другите порочни практики, които съществуват. Това, според икономистите, намалява ефекта от използването на европейските фондове.

Страната ни се намира на 12 място за периода 2007-2014 г. по усвоени средства от оперативните програми сред останалите страни членки. 11,3 млрд. евро са парите, от които реално изплатени към декември 2014 г., са 8,57 млрд. След нас са Румъния и Чехия, а начело на таблицата са Естония и Португалия.

Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" (ОПРЧР)

360 хил. души са включени в заетост и обучение чрез Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" по ос 1. Според икономистите от БАН обаче ефектите върху работната сила са частични, като малка част от безработните е неактивите реално са включени в пазара на труда.

„Ефектите са временни и са валидни само за периода на програмата“, обясни Белева. Въпреки че около 60% от създадената заетост се смята, че остава трайна, трудно може да се каже, че постигаме траен ефект за намаляване на безработицата и нарастване на заетостта“, каза експертът.

Що се отнася до ОПРЧР по ос 2 и програми като „Аз мога“ и „Подкрепа за заетост“, Белева изтъкна и друг проблем: „Имаме нарастване на производителността на труда, но това е вследствие на намаляващата заетост“. Според работодателите има положителни ефекти от тези програми, но те са частични. **Според БАН обаче в по-дългосрочен план, ако програмите продължат, може да наблюдаваме едно по-устойчиво положително влияние.**

"Проблемът с тези схеми е, че те се отвориха много силно за заетите лица", коментира още Белева. Тя обясни, че така се създава скрито субсидиране на работодателите, които участват в програмите, и повишаване на качеството на техните служители. Това, по думите ѝ, създава неравнопоставеност на компаниите, които участват в европейски програми и тези, които не го правят.

Според БАН при **създаването на политиките трябва да се мисли за реалните потребности на пазара на труда и обвързването на обучението на лицата с очакваното търсене на труд.**

По политиките за **подобряване на качеството и достъпа до образование** (оси 3 и 4) анализът на ИИИ също констатира частични ефекти. „Най-общо може да се каже, че поставените цели са частично постигнати“, посочи **Ирена Зарева** от ИИИ при БАН. Тя обясни, че от една страна това се получава, защото все още се изпълняват програмите, но и заради редица проблеми свързани с качеството на предлаганото обучение и потребностите на пазара на труда. Според Зарева **е абсолютно нормално за системата на образование целите да изпълнени частично.** "Ние не можем да очакваме, че ако налеем няколко милиона евро, качеството ще се промени и след няколко

години ще бъдем нещо друго“, коментира тя. **Според икономистите повече ефекти се очакват в средно и дългосрочен период.** "Надявам се, че ако средствата се усвоят така, както трябва ще имаме по-дългосрочен ефект, каза тя.

Икономистите на БАН заявиха, че трябва да има продължаващо финансиране на програмите и подобряване на контрола и разширяване на оценката на ефектите.

Научно-развойна дейност и ОП "Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" (ОПРКБИ)

Основният извод на икономистите от БАН е, че тук има **усвояемост на средства, но слаби ефекти.** "Научните изследвания и иновациите са генератор на формиране на националното богатство. Това е проблем, който е изключително важен, но не се отделя достатъчно внимание", коментира Росица Чобанова от ИИИ.

Най-голям приоритет се дава на повишаване ефективността на предприятията, техническото обновяване и развитие на благоприятна бизнес среда. По думите на Чобанова обаче на практика **не са усвоени толкова много средства.** По програмата за Финансови ресурси за развитие на предприятия през 2013 г. се променят показателите за отпускането на тези средства, като изискванията за технологично обновяване отпада, посочи експертът. Това е спомогнало за усвояването на парите. но не се стига до ясно изразени ефекти за иновативността на компаниите. **"Средствата обаче са усвоени. Нямаме обаче толкова добри резултати в повишаването на иновативността и износ на високотехнологични продукти"**, коментира Росица Чобанова.

Според анализа на БАН финансирането отива основно в предприятия (60%т) и много малко средства се предоставят за сектора на висшето образование. Като вследствие от това отделните предприятия използват програмите, но намаляват дела на собствените им средства за НИРД.

На макроравнище ефектите от иновациите и знанието върху осъществяването на научни изследвания са слаби. На микроравнище е слаб успехът при насърчаване на развойната дейност и внедряването на иновации в предприятията, е изводът на Института. Същевременно влиянието от провежданите политики върху конкурентоспособността на икономиката все още не са ясно изразени.

"Продължава неблагоприятната тенденция за ниска НИРД интензивност", заяви Чобанова.

Икономиката ни няма да пострада от събитията в Гърция

Проф. Димитров: Никой няма интерес да има дълга криза в страна членка на ЕС

- 07.07.2015 | 12:00 Редактор: Радослава Димитрова

Българската икономика е подготвена и няма да пострада от събитията в южната ни съседка. Това каза в ефира на телевизия България Он Ер проф. Митко Димитров от БАН в коментар за евентуалните влияния на гръцката криза у нас. Разбира се очакванията са и в двете посоки – и в положителен и негативен аспект, допълни икономистът. Зависи как ще се развие по-нататм кризата, защото тя все още не е свършила, допълни икономистът.

По думите му кредиторите нямат интерес да наказват Гърция за резултата от референдума – да си отмъщават или да си връщат.

"Кредитополучателят имат суверенитет, никой не може да му изпрати съдия изпълнител, който да му продаде имуществото." - каза проф. Димитров.

"Не"-то на референдума е гръцкият суверенитет. Сега ще видим каква е реакцията на кредиторите - може да е ограничение за достъп до кредити или по-тежки, или по-леки условия за Гърция, смята професорът. Той обясни, че никой обаче няма интерес да има дълга, продължителна и тежка криза в страна членка на ЕС.

Относно това как Гърция стигна до този икономически срив той обясни, че другите страни от ЕС, които постраднаха от кризата през 2008 г., са имали по-адекватно поведение за разлика от южната ни съседка.

Наред с това Гърция беше притисната и от огромен дълг. Много години тя имаше един дълг, който надхвърля 100% брутният вътрешен продукт на страната, допълни експертът.

Epis

Търговията с Китай и ползите от нея (интервю)

Интервю с гл. ас. д-р **Антон Костадинов** от Института за икономически изследвания на БАН, секция Международна икономика

Днес, отправяйки поглед на Изток, пред българските фирми се откриват най-атраktivните и бързорастящи пазари в света

д-р Антон Костадинов

1. Как оценявате икономическата обстановка в България?

Според мен тя е стабилна, но може да бъде далеч по-добра. Бизнеса разчита предимно на пари от европейските фондове. Големите губещи от лошата икономическа обстановка в страната са малкия и среден бизнес, защото те нямат административен, финансов и управленски капацитет. В момента допълнителен стрес фактор са събитията съвсем близо до нас - в Турция и Сирия.

2. Как ще се развие според вас икономиката през следващите години?

Темповете на растеж след финансово-икономическата криза от 2008-2010 г. са изключително ниски и аз не очаквам, най малко през следващата година, да има значителна промяна. Голяма част от секторите в Българската икономика изпитват съществени затруднения и не виждам признаци, че това ще се промени в обозримо бъдеще.

3. Все пак има ли добра новина?

Да, новината е, че имаме много добри перспективи да подобрим търговските си отношения си със страни от Югоизточна Азия. Може да диверсифицираме външнотърговските си, взаимно изгодни контакти със страни далеч от България. Инициативата 16+1 ни предоставя наистина големи възможности за развитие на търговските отношения с Китай. Оставам с впечатлението, че

българските износители не са оценили в напълно потенциала, който има търговията с Югоизточна Азия.

4. Какви ползи би донесла инициативата 16+1 ?

Това е инициатива за културно и икономическо сътрудничество на Китайската народна република с 16 държави от Централна и Източна Европа. Въпреки че е в начален етап на развитие, вече се осъществиха 3 срещи на високо равнище, на които бяха уточнени базови параметри за бъдещи споразумения. Потенциалът на сътрудничеството в рамките на инициативата е огромен и от България зависи какви ползи ще успее да реализира.

5. Какви проекти разработвате понастоящем в Икономическия институт на БАН?

В момента провеждам изследване за търговията с храни между Европейския съюз (в частност България) и Китай. Както всички знаем, Китай жертва околната си среда в замяна на икономическото си развитие. Днес страната има тежки екологични проблеми с въздуха, водите и почвата. В резултат на това, те имат нужда от чиста питейна вода и безопасни храни. Тук аз виждам ролята на България като търговски партньор и доставчик на така ценните суровини за атрактивния китайски пазар. Въпрос на организация от наша страна е да реализираме такова сътрудничество, изгодно и за двете страни.

6. Защо оценявате високо потенциала на българските износители?

Давам висока оценка на възможностите за износ към Китай по няколко причини:

- първо защото имаме предимството да произвеждаме субсидирани от Европейския съюз храни;
- второ, имаме природните дадености на стотици чисти минерални извори;
- българските стоки могат да достигнат китайския пазар на достатъчно ниски цени.

В момента ние имаме възможност да изпращаме нашето карго в Китай на ниски цени, поради факта, че пристанище Пирея, Гърция е под Китайска концесия и контейнерите от Китай пристигат пълни, а голяма част от тях се връщат празни. В тази ситуация сме „задължени“ да използваме евтиния обратен поток за българското карго. Така търговията между двете страни може да се балансира в значителна степен.

7. Как можем да развием това сътрудничество?

Пречките, пред това да развием едни съвместни, взаимноизгодни отношения са – разликите в културите, неинформираността на българските производители за китайските търговски режими и липсата на контакти между търговци от двете държави. Преминавайки тези прегради бихме могли да стъпим на най-атрактивният пазар в света.

българо-китайско търговско сътрудничество

8. Как виждате решението на тези проблеми?

На фона на затворения руски пазар за селскостопански стоки от ЕС, ние до голяма степен сме принудени да търсим развитие на други партньорства. В тази връзка, осъществяването на повече търговски форуми, търсенето на начини за облекчаване на търговските режими и допълнително активизиране на държавната администрация изглеждат логичните решения.

9. Какво бихте посъветвали фирмите, които искат да изнасят за Югоизточна Азия?

Днес, отправяйки поглед на Изток, пред българските фирми се откриват най-атрактивните и бързорастящи пазари в света. Бих ги посъветвал да се запознаят с потребностите на конкретната страна, културните различия, митническите режими и нетарифните ограничения пред търговията, преди да отправят поглед на Изток.

Тук трябва да имаме предвид, че средната класа от държавите в Югоизточна Азия нараства изключително бързо. С това се променят нейните предпочитания и потребности. Също така трябва да сме наясно, че консумацията на луксозни стоки в тази част от света набира скорост. Това важи също и за храните, чието търсене се увеличава в две измерения - количествено и качествено.

10. Само от Изток ли виждате надежди за бизнеса в България?

В така сложилата се икономическа ситуация в страната, политическите и икономическите реалности в Европа, възможностите за растеж наистина могат да дойдат от Изток и аз съм убеден, че развитието на сътрудничество с бързорастящите азиатски икономики би имало положителен ефект за България.

<https://epis.bg/biznes/targoviiata-s-kitai-i-polzite-ot-neia/>

Проф. Гарабед Минасян: Парите, с които разполага населението, растат

- Предаване: [Още от деня, 12.10.2015](#)

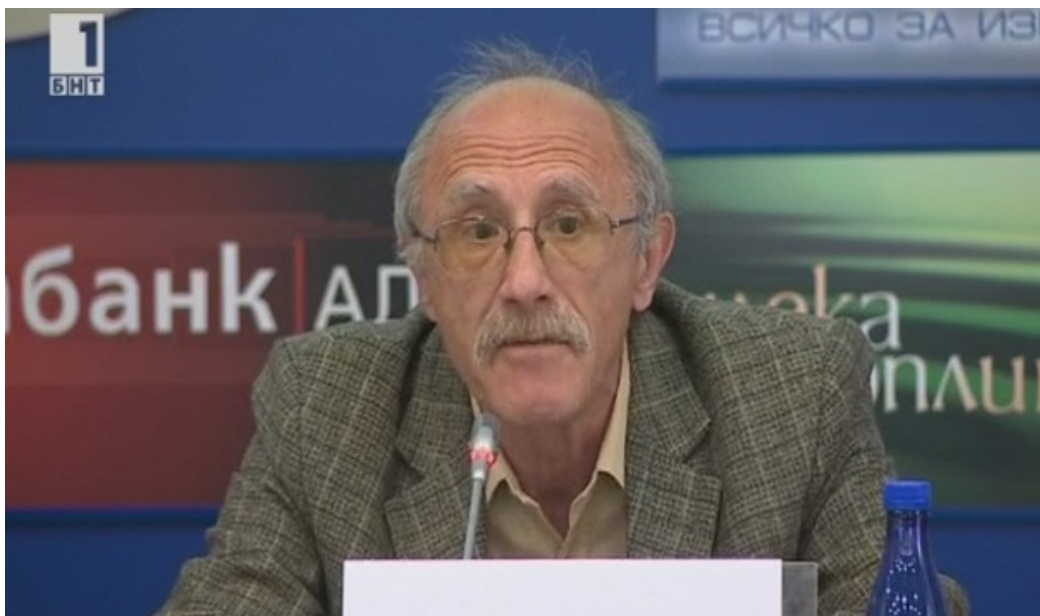

Миналата година ние достигнахме предкризисното равнище на Брутния вътрешен продукт от 2008 г., но потреблението още не е достигнало равнището от тогава, заяви икономистът проф. Гарабед Минасян в студиото на „Още от деня“. Той обясни, че депозитите на хората нарастват със сериозни темпове. „Парите, с които разполага населението, растат. Парите в обращение растат с около 7-8 % на година“, каза проф. Минасян

<https://bnt.bg/bg/a/prof-garabed-minasyan-parite-s-koito-razpolaga-naselenieto-rastat?page=25>

Проф. В. Цанов: Делът на работещите бедни в България е над 9%

- публикувано на 19.10.15 в 18:04

професор Васил Цанов

Снимка: www.bnt.bg

- Интервю на Емилия Антова с професор Васил Цанов

Методологията е обща за всички страни в Европейския съюз – за нас тя се нарича изследване на доходите и условията на живот, което се провежда ежегодно и дава информация, на базата на която се правят оценки за равнището на бедност, за социалното изключване и други показатели. Това каза за “Хоризонт” в предаването “Нещо повече” **професор Васил Цанов** от Икономическия институт към БАН, който коментира изследването на Евростат, според което над 40% от българите и румънците са били заплашени от бедност и социално изключване.

Особеното тук е , че данните се отнасят а една година назад, поясни професора, като подчерта, че последните излезли данни са за 2014 година, но реално се отнасят за 2013 година.

Делът на работещите бедни е някъде между 7-8% през последните осем години, поясни професор Цанов и допълни:

а последната година данните са доста тревожни - техният дял нараства на 9 % и отгоре малко, като причините за това са две. Първо, по отношение на минималната работна заплата, защото тя е пряко свързана с тези хора, които са бедни, а другият фактор, който е много по-важен е, че това са хора, които работят на непълно работно време т.е. на 4 часа на ден или нещо подобно – при тях проблемът е най-съществен и близо 30% от тях са бедни.

Професор Цанов подчерта, че България е с най-високо неравенство по отношение на разслоението по доходите на населението и обясни, че като за намаляване на диференциацията е необходимо увеличение на минималната работна заплата.

Цялото интервю чуйте в звуковия файл. <https://bnr.bg/post/100614932/prof-v-canov-delat-na-raboteshtite-bedni-e-nad-9>

Смъртността при българските мъже в активна възраст - много по-висока от средноевропейската

Пазете силния пол, призова професор Митко Димитров

София, България 24 Ноем. 2015, 20:04 7219 прочита 23 коментара

В най-оптимистичния вариант населението на страната ни може да се увеличи с няколкостотин хиляди души, а в най-лошия - да остане на сегашното си ниво или да намалее малко в следващите 15 години. Това коментира директорът на Института за икономически изследвания към БАН професор Митко Димитров на конференция, на която беше представена стратегия за демографското развитие на населението в страната ни през следващите 15 години, съобщи БНР.

Съвсем естествено раждаемостта в страната следва развитието на икономиката, като по-големият проблем обаче е смъртността при българските мъже в активна възраст, която е много по-висока от средноевропейската, посочи ученият.

„Следователно пазете мъжете - имайте специална политика на грижа към българските мъже. Преждевременната смъртност означава смъртност на мъже, които са глави на семейство или хора, които са в разцвета на силите си - с квалификация и с определена работа, така че загубите не са само трагични за семейството, а те са и икономически, и социални. Има много силни измерения и за цялото общество”, коментира проф. Димитров.

Освен намаляване на смъртността и поощряване на естественя прираст на населението, резерви за да не се стопим като нация, може да се търсят и в механичния прираст. Необходимо е да се стимулира обратно връщането в страната на напусналите я българи, както и да се привлекат мигранти от други страни, допълни още специалистът. "Когато говорим за мигранти, много е важно това да бъдат хора, които да могат да се интегрират в обществото. Никое общество не е длъжно да приема хора, които ще бъдат чужди или

враждебни на неговите ценности, както и на неговата култура и бит", отбеляза още той. /БЛИЦ

Прочети повече в Blitz.bg: https://www.blitz.bg/obshtestvo/blgarskite-mzhe-mrat-kato-mukhi-v-aktivna-vzrast_news376898.html

Демографската криза в България се дължи на ранна смъртност при мъжете и малко раждания, сочи доклад

- 14:33, 24 ное 15 / Общество Сподели в: [Email](#) 157

България е на най-лошите позиции по отношение на смъртността. По този показател надхвърляме 15 промила при средно за Европейския съюз 10 промила. България държи високи позиции и сред възрастовата смъртност при мъжете. У нас все повече представители на силния пол около 45-годишна възраст умират. Такива данни бяха представени в рамките на конференцията „Национална стратегия за демографско развитие на България 2012-2030 г.“, предаде репортер на София Topovini.bg.

Проблемът с ранната смъртност сред мъжете е особено сериозен, обясни проф. Митко Димитров, директор на Института за икономически изследвания към БАН. Той добави, че този процес има пряко негативно отражение върху икономиката на страната. Другият основен фактор е рязкото намаляване на раждаемостта сред българското население.

„Темповете на раждаемост зависят пряко от икономическото развитие. Влиянието на кризата, която започна от 2008-2009 г. е голямо. Имаме тенденция на увеличение на раждаемостта преди кризата и след това рязко започва движение надолу. Очакванията са, че в години с икономически растеж може да очакваме повишение на раждаемостта.

Друга основна причина за смъртността са болестите, които отнемат живота на 70-75% от българите. Според изследването три са основните групи болести с най-голяма смъртност, които влияят на отрицателния прираст. На първо място са сърдечно-съдовите заболявания, следвани от онкологичните. Третият тип са външни фактори – катастрофи и различни травми. Проф. Димитров подчерта, че политиката на България трябва активно да се насочи към връщането на родните емигранти у нас. По думите му демографската ситуация ще се подобри едва когато 20-30% от българите в чужбина се завърнат у нас.

Нулев естествен прираст – максимумът, който може да постигне България

[България](#) / [Общество](#)

- 15:00, 24.11.2015г □101

Максимумът, който може да се постигне в България, е нулев естествен прираст. Това каза директорът на Института за икономически изследвания към

Българската академия на науките (БАН) проф. Митко Димитров на конференция "Национална стратегия за демографско развитие на населението в Република България 2012-2030 г. - приоритети и предизвикателства", предаде БТА.

Проф. Димитров представи официалните резултати от доклад, разработен по инициатива на МТСП от екип учени от БАН. Темата на доклада е "Цели, приоритети и политики за изпълнение на стратегията за демографско развитие на Република България".

Според учените може да се постигне умерено увеличаване на раждаемостта в границите на 10-11 промила и по-чувствително намаляване на смъртността до 11-12 промила.

България заедно с другите страни от Източна Европа няма големи резерви за подобряване на демографската ситуация от гледна точка на раждаемостта, каза проф. Димитров. По думите му от данните за раждаемостта е видно, че темповете ѝ зависят в голяма степен от икономическото развитие - до 2008-2009 година има тенденция нагоре, а след това рязко във всички страни отива надолу.

Младите семейства трябва да имат стабилност в работата и доходите, но и перспектива пред себе си, коментира проф. Митко Димитров. Според него очакванията са, че в години с добър икономически растеж може да се очаква с половин-един промил повишение на раждаемостта.

България на фона на останалите източноевропейски страни е с най-лошата позиция за смъртност, която надхвърля петнайсет промила при средно ниво за Източна Европа - 12 промила и средно за ЕС - 10 промила. Според проф. Димитров, когато се говори за естествен прираст, основните резерви могат да бъдат търсени в снижаване на смъртността.

В България смъртността по възрастово разграничение надхвърля средната в ЕС, като при мъжете разликите са много осезаеми, особено от 45-46 години нагоре, каза Димитров. Той коментира, че може би е време да се върне лозунгът "пазете мъжете, те са най-крехката част от обществото". По думите му преждевременната смъртност на мъжете е не само лична трагедия за семействата, но оказва влияние и на икономиката. Според БАН има резерви да се намали преждевременната смъртност в България с 20 процента, което означава петнайсет-двайсет хиляди живота спасени.

Върху смъртността оказват влияние различни болести, но три групи болести дават 70-85 процента от смъртността във всички възрастови групи - новообразувания, болести по кръвообращението, външни причини за заболяемост.

От БАН препоръчват и по-активна политика към привличане на емигранти и завръщане на българи в чужбина.

Като целеви стойности могат да бъдат заложени - завръщане от 60 хиляди до 180 хиляди души български емигранти, привличане на етнически българи от чужбина от 5000 до 10 000 годишно, както и създаване на условия за привличане на емигранти от страни, стремящи се да се присъединят към ЕС - от 45 000 до 185 000 души.

Възрастните у нас умират от инфаркт, младите в катастрофи

Майките се чудят кой ще гледа децата, докато работят, затова не раждат второ, констатираха от БАН

- 12:50 | 24 Ноември 2015 г.

Автор: [Нели Ставрева](#)

"Гражданите на България умират от три групи болести. Те формират 85% от смъртността на всички възрастови групи. Възрастните умират от болести на органите на кръвообръщението, а младите от травми и катастрофи". Това каза проф. Митко Димитров от Българската академия на науките по време на представяне на доклада на академията, свързан с Националната стратегия за демографско развитие на населението в Република България 2012 – 2030 г. Събитието се организира от вицепремиерът и социален министър Ивайло Калфин.

От доклада стана ясно, че България стои на най-лошите позиции по смъртност. У нас тя е 15 промила, докато средно в европейските държави е около 10 промила. Според проф. Димитров има резерви смъртността да бъде намалена с около 20%, което ще намали и отрицателният прираст.

Според професор Димитров трябва страната ни да има по-активна политика към привличане на мигранти и завръщането на родните емигранти в България. Това значително ще подобри демографската ситуация у нас. "Ако 20-30% от емигрантите ни се върнат това ще много добре, но затова държавата ще трябва да отпусне поне 4000 стипендии за етнически българи и българи в чужбина", каза той и обясни, че ако тези хора прекарат пет години в учене в България ще свикнат с обстановката в страната и ще започнат живот тук, което от своя страна ще подобри демографията на страната, привличайки младите хора. "Когато, които все още не са се присъединили към Европейския съюз го направят и отворят границите си 10% от тяхното население ще напуснат и ако България е привлекателна в този момент те могат да се установят тук", каза още проф. Димитров.